

Östersjöbrief 33

Industrifisket är negativt för både miljö och samhällsekonomi

Det storskaliga fisket i Östersjön tillåts fortsätta, trots att flera arter är i kris eller redan kollapsade. Politiker och myndigheter hänvisar ofta till att det är en viktig näring som ger sysselsättning och livsmedel, men det stämmer inte.

“Det gynnar vår fiskenäring, våra kustsamhällen och förser både oss och framtida generationer med hälsosamma livsmedel.”

- [Tidigare landsbygdsminister Sven-Erik Bucht](#)

“Yrkesfiske är betydelsefullt bland annat genom livsmedelsförsörjning och sysselsättning”

- [Strategi för svenskt fiske, HaV och Jordbruksverket 2021-2026](#)

När många andra näringar tvingas ställa om av miljö- och klimatskäl, går industrifisket under radarn. Hur betydelsefull är fiskenäringen? Hur många sysselsätter den och hur bidrar den till samhället?

Stefan Fölster skriver i [”En vision för Östersjöns fiske”](#) att det storskaliga fisket i Östersjön beräknas vålla en nettokostnad för statskassan på ca -239 mkr per år. Den samhällsekonomiska nettokostnaden är ca -387 mkr. Även med hänsyn tagen till osäkerheter i statistikunderlaget är slutsatserna mycket tydliga. Såväl ur ett statsfinansiellt som samhällsekonomiskt perspektiv är det storskaliga fisket i Östersjön mycket olönsamt.

Sysselsättningen och värde

Myndigheterna har svårt att redovisa exakt hur många som sysselsätts av yrkesfisket, men menar att det motsvarar ungefär 850 heltidstjänster. Mindre än hälften av dessa är verksamma i Östersjön. Samtidigt sysselsätter marin turism ca 30.000 personer bara i Östersjön och 1.4 miljoner svenskar ägnar sig åt fritidsfiske. Läs mer i [Fiskebrief 1: Hur stor är fiskenäringen.](#)

Landningsvärdet av allt yrkesfiske i Östersjön är ca 2 miljarder kronor, varav Sveriges andel är en fjärdedel, ca 500 miljoner kronor. Fiskberedningsindustrin i Sverige sysselsätter 3700 personer, tre fjärdedelar av råvaran är importerad.

Redan dessa enkla siffror visar att industrifisket i Östersjön bidrar marginellt till sysselsättning, samhällsekonomi och livsmedelsförsörjning. Värdet av ett levande hav för turism och rekreation är däremot mycket högt.

Höga kostnader för det storskaliga fisket

Nationalekonomen Stefan Fölster har studerat hur statens och samhällets ekonomi påverkas av yrkesfisket.

För staten är det storskaliga fisket en minusaffär: Det bidrar med 22 mkr i skatteintäkter, men kostar i direkta subventioner 75 mkr, i administrativa kostnader 80 mkr och över 100 mkr i uteblivna skatteintäkter (eftersom yrkesfisket undantas från bränsleskatter). Det billiga bränslet gynnar de mest utsläppsintensiva fiskefartygen med de största trålarna.

Statsfinansiella kostnader och intäkter av det storskaliga Östersjöfisket, i mkr per år

Direkta subventioner	-75
Arbetslöshetsersättning	-1
Undantag från bränsleskatter	-106
<i>Administrativa kostnader</i>	
Havs och vattenmyndigheten	-32
Kustbevakningen	-40
Jordbruksverket m.fl	-7
Skatteintäkter	+22
Totalt	-239

Källa: [En vision för Östersjöns fiske](#), BalticSea2020 (2020)

Samhällsekonomiskt är det storskaliga Östersjöfisket en ännu sämre affär. Stefan Fölster beräknar den samhällsekonomiska kostnaden till ca 387 mkr/år.

Det storskaliga fiskets samhällsekonomiska värde i Östersjön, i mkr per år

Bidrag till BNP	55
Bidrag via statliga finanser	-158
Koldioxidutsläpp	-284
Extern effekt på andra näringar	(se nästa avsnitt)
Totalt	-387

BNP: Östersjöfiskets unika bidrag till BNP som inte kan ersättas av annan verksamhet.

Koldioxidutsläpp: Storskaligt Östersjöfiskes andel av utsläpp beräknat enligt ASEK 7.

Källa: [En vision för Östersjöns fiske](#), BalticSea2020 (2020)

Stefan Fölster beskriver i sin rapport två scenarier där det storskaliga fisket ersätts av småskaligt fiske, fritidsfiske och fisketurism. Han visar att minskade subventioner tillsammans med större bidrag till samhällsekonomin skulle innebära en vinst för samhället på mellan 70 och 165 miljoner kronor om året. Då har han inte satt något ekonomiskt värde på en bättre miljö, eller ökad turism och rekreation som skulle följa av det.

Alternativscenariernas ökning av samhällsekonomiskt värde, i mkr per år

	HuvudscENARIO	Minimiscenario
Småskaligt yrkesfiske		
Bidrag till BNP	+22	+9
Bidrag via statliga finanser		
- Transfereringar	-7	-3
- Resursförbrukning	-12	-4
Koldioxidutsläpp	-64	-26
Fritidsfisket		
Bidrag till BNP	181	73
Konsumentöverskott	79	34
Bidrag via statliga finanser	0	0
Koldioxidutsläpp	-34	-14
Totalt	165	69

Källa: [En vision för Östersjöns fiske](#), BalticSea2020 (2020)

Ett fåtal mycket stora trålare

Kostnaderna för fisket hade kanske kunnat motiveras om de gått till småskaligt, kustnära fiske och bidragit till lokalsamhälle och kulturarv. Men sillfisket i Östersjön bedrivs av ett fåtal mycket stora industritrålare med hemmahamn på västkusten som normalt landar sina fångster utomlands.

Vare sig det är okunnighet, missuppfattning eller något annat när regerings- och myndighetsföreträdare hävdar att Östersjöfisket är en näring som bidrar positivt till samhällsekonomin,

så visar siffror att det storskaliga fisket är en kostnad. I praktiken betalar vi alltså företag för att försätta Östersjön i den kris den nu befinner sig i.

Om man till detta lägger krisen för flera av Östersjöns fiskarter och konsekvenserna det får för havets miljö och ekosystem (Läs mer i [Östersjöbrief 30: Sillen - ännu en fiskart på väg mot kollaps?](#)), blir stödet för att fortsätta det storskaliga fisket än mer anmärkningsvärt. Det håller inte att gömma sig bakom EU:s gemensamma fiskeripolitik, och hävda att fisket har ett stort socioekonomiskt värde eller kräva mera analyser och utredningar. Så länge regeringen inte agerar fortsätter industrifisket att kosta betydligt mer än det ger.

Följ vårt arbete för en bättre förvaltning av sillen

Med kampanjen "den goda sillen" vill vi belysa problemen med dagens fiskeförvaltning, och presentera lösningar. Det är dags för politiker och makthavare att agera nu, innan det är för sent.

Läs mer på dengodasillen.se

Östersjöbrief publiceras av BalticWaters2030 och skickas till politiker, journalister, opinionsbildare och den intresserade allmänheten.

För ytterligare information besök balticwaters2030.org